

SCRIPTA

Numéro Scripta : 1895

Auteur(s) : Urbain III [pape]

Bénéficiaire(s) : Lessay, Sainte-Trinité (abbaye)

Genre d'acte : bulle

Authenticité : non suspect

Datation : 1186, 30 novembre

Action juridique : confirmation générale

Langue du texte : latin

Analyse

Le pape Urban III confirme les biens de l'abbaye de La Trinité de Lessay.

Tableau de la tradition

Éditions principales

a. Piolin Paul, Sainte-marthe Denis de, *Gallia Christiana in provincias ecclesiasticas distributa*, t. XI, Paris, Palmé, 1874, Instrumenta ecclesiae Constantiensis, n° XXIII, col. 245-250.

Texte établi d'après a

Urbanus episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis Thomæ abbati monasterii sanctissimæ Trinitatis de Exaquo, ejusque fratribus tam præsentibus quam futuris, regularem vitam professis, in perpetuam posteritatis memoriam. Monet nos apostolicæ sedis auctoritas cui licet immeriti præsidemus, pro statu omnium ecclesiarum provida circumspectione satagere, et ne malignorum rapinis vel molestiis exponantur, apostolicum ipsis patrocinium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, et præfatum monasterium sanctissimæ Trinitatis de Exaquo in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus, et præsentis scripti privilegio communimus. Inprimis siquidem statuentes ut ordo monasticus qui secundum Deum et B. Benedicti regulam in eodem monasterio noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus observetur. Præterea quascunque possessiones, quæcunque bona idem monasterium in præsentiarum juste et canonice possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis præstante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis ; locum scilicet ipsum in quo præfata ecclesia sita est cum omnibus pertinentiis suis, ex dono Turstini Haldup et Eudonis filii ejus, et concessione et confirmatione Roberti de Haia, et Murieldis uxoris suæ, et Ricc. et Radulphi filiorum eorum, in villa sanctæ Opportunæ, in qua sita est præfata ecclesia, totam partem quam præfatus Turstinus et Eudo filius ejus ibi habebant in terris, silvis, aquis, molendinis piscariis et salinis ; et in villa de Favilleriis totam partem quæ fuit Adelaïs de Balta, et silvam quæ appellatur Cavilleium, cum omnibus terris et molendino, cum aqua et molta de manerio de Crienciis, exceptis tantum servientibus suis, et omnia quæ ad præfatum silvam pertinent, sicut ipsi eam habebant ; et quicquid habebant in Orevilla et in Awarvilla et in omnibus maisnillis ad Orvillam pertinentibus. Apud Longamfamem terram ad unam carrucam ; apud Coesnerios terram ad unam carrucam, et unum vavassorem cum eo quod tenet in eadem villa, et quicquid habebant in Bosevilla in plano, et in Appavilla, et in Osovilla, et in maisnillis ad Appavillam pertinentibus, in terris, silvis, et in omnibus aliis pertinentiis, et duas dimidias piscarias in vivia quæ est juxta Hulmum ; et extra parcum de Plesseio omnibus bestiis et porcis monachorum, et animalibus servientum eos custodientium pastum et pasturam ; et si infra parcum mittuntur porci ad pastum, habeatis in eodem parco centum porcos a festo sancti Martini usque ad Quadragesimam quietos ; et si ibi non mittuntur porci de foris ad

pasnagium, tantum habeatis quinquaginta quietos usque ad prædictum terminum, cum eisdem consuetudinibus in nemore de Foilleia, et extra parcum ligna ad ecclesiam et domos suas, et omnia necessaria facienda de eadem foresta, et homines animalia sua custodientes similiter ; et in eadem foresta partem quamdam per loca et divisas quas inde habetis determinatas in chartis, cum ceteris terris et pertinentiis sicut præfati donatores habuerunt et vobis concesserunt ; terram trium famulorum in Balteis, scilicet, Ravenoti et Wimundi porcarii et Saraceni quam ipsi de eis tenuerunt ; apud Criencias unum vavassorem cum terra sua, et in eadem villa terram ad duas carrucas et tres salinas et unam piscariam in mari, terram duarum bercariarum, sex suburbanos cum alodiis suis, et de teloneo ejusdem villæ sexaginta solidos, in maresco de Cressoneres, sex acras terræ ; apud Montem-catonis terram ad unam carrucam, liberam et quietam ab omni servitio et auxilio, et redditu, et saumones qui ibi capiuntur in noctibus sabbatorum totius anni ; apud Argenceium terram ad duas carrucas cum masnagio de Rovreio cum suis pertinentiis ; ea etiam quæ Hugo de Valseio apud Valseium de eis tenuit, quicquid idem Hugo apud Martringneium tenuit ab illis. Ex dono Roberti de Haia terram Pippini liberam et quietam ab omni servitio et auxilio, et unam bovariam terræ apud Brottebecum. Ex dono Renaldi de Aureavalle clausum quod vocatur vinea, et totam partem landæ juxta Torkenvillam, et pasnagium porcorum vestrorum quietum in silva sua, et ligna ad ædificia vestra apud Aureamvallem, et ibidem communem pasturam animalibus vestris, et sagramentum ; in Guerevilla duas acras terræ, in Lutearia unam acram terræ ; tres acras terræ de feodo Rogerii de Monasteriis, terram juxta clausum, terram Hersendis et Annoti, et clausum Lecelinæ cum domo sua. Ex dono Hugonis filii ejus de Rikevros terram quam dedit vobis Robertus Baumer ; ex dono Roberti filii ejus terram apud Asambvillam ; et in Baltesio unam acram terræ, et omnia quæ idem Renardus ecclesiæ vestræ dedit, et omnia quæ de kalengiis suis relaxavit infra burgum Exaquii et in vicinia tota, et in aliis locis et villis eidem pertinentibus, libera et quieta. Ex dono Willelmi de Aureavalle molendinum sanctæ Opportunæ cum omnibus consuetudinibus, et molta, et omnibus aliis ad idem molendinum pertinentibus. Ex dono Willelmi de Abrincis apud sanctum Salvatorem viginti et sex acras terræ, et hominibus ejusdem eleemosynæ communem pasturam et focum sicut suis ; apud Vivefossam ex dono Gaufridi Outremer tres acras terræ, liberam et quietam ab omni servitio et auxilio, et unum mesnagium et terram ad id pertinentem. Ex dono Willelmi et Richardi de Pirou, et ex concessione et confirmatione heredum eorumdem Radulfi de Pirou et fratrum ipsius Gaufridi, Rogerii et Stephani, quadraginta quatuor acras terræ ; et Brociam juxta Landam, et unam piscariam in mari, et terram in qua domos ædificastis et hortos, pratum de Broc, pratum de Mela, unam acram terræ juxta crucem, et acram quam Robertus filius Osmundi et virgatam terræ quam Giroldus de Pirou vobis donavit, et concessione et confirmatione quam Radulfus filius et heres Ricardi de Pirou et fratres sui vobis fecerunt, videlicet ut in voluntate vestra sit decimas vestras et cetera beneficia ad abbatiam vestram deferre et expendere, et quemcumque custodem volueritis apud Pirou, vestrarum rerum habere, et talem quietantiam in molta quam charta dividit. Ex dono Rogerii de Albingneio et Willelmi patris ejus, totam terram quam tenuit in Kereavilla et Francavilla Osmundus clericus, et sexaginta quatuor acras terræ in Livervilla, et quicquid filii Radulfi Espec tenuerunt in Alno et in Astella, et in Marcisseio, unum ortulanum cum terra sua, et quicquid Anicia uxor prædicti Rogerii dedit vobis in monte famelico et in maisnillo Ogis. Ex dono Willelmi de Brikevilla dimidium molendinum de Matun. Ex dono Thomæ filii ejus unam acram terræ in Alno et alteram in Verleio, et partem quam habebat in piscaria de Matun. Ex dono Roberti de Monasteriis et filiorum ejus Willelmi et Herberti duodecim acras terræ in Glatigneio, et quicquid Jordanus de Barnevilla ex dono patris et matris suæ, vobis concessit et confirmavit, scilicet totum feodum unius vavassoris in Bretevilla, et quamdam terram in Gerseio, et confirmationem Roberti Bertranni de libertate et quietantia quam vobis fecit de eleemosyna vestra de Sotowast quam perpetuo vobis concessit acquietare. Ex dono Willelmi de Asnevilla quandam domum juxta cimiterium, et totum marescum a cimiterio usque ad aquam. Ex dono Ric. Avenel, tres acras terræ in Frevilla et aliam terram. Ex dono Willelmi de Mercato, masuram Pantof in Crienciis. Ex dono Ricardi de Haia unam carrucam terræ in Ansgovilla et circa, et triginta acras terræ circa Haiam, et totam terram et redditum cum parte molendini quæ apud Turvillam habetis, et apud boscum Rogerii, et totam terram et redditum cum molendino quæ habetis apud Sotowast, et nundinas apud Exaquium in festo sanctæ Crucis. Ex dono Alex. de Lievilla, trecentas anguillas apud Flamnigeart ; prioratum de Boxgrava cum omnibus pertinentiis suis, et tres marcas argenti quas tantum habetis ; et ecclesiam de Felingham, et ecclesiam de Rison, et ecclesiam sanctæ Opportunæ cum decimis et pertinentiis suis ; capellam S. Mariæ de Landa ; ecclesiam de Crienciis cum decimis et omnibus pertinentiis suis ; ecclesiam de Pirou cum decimis et ceteris pertinentiis suis, et quicquid habetis in ecclesia de Givefossa : ecclesiam de Torvilla cum pertinentiis suis ; ecclesiam de Heugevilla cum pertinentiis suis ; ecclesiam de Aurea-valle cum omnibus pertinentiis suis ; ecclesiam de Rocca cum decimis et pertinentiis suis ; ecclesiam de Felgeriis cum decimis et pertinentiis suis, et quicquid habetis in ecclesia sancti Salvatoris cum decimis et ceteris pertinentiis suis ; ecclesiam de Folleia cum decimis et ceteris pertinentiis suis ; ecclesiam de

Cleis cum decimis et pertinentiis suis ; ecclesiam de Plesseio cum decimis et suis pertinentiis ; heremitagium sancti Hermelandi ; ecclesiam de Peretot cum decimis et omnibus ad eam pertinentibus ; ecclesiam S. Georgii de Balteis cum decimis et omnibus ad eam pertinentibus ; ecclesiam sanctæ Susannæ cum decimis et aliis pertinentiis, et quicquid habetis in ecclesia de Appevilla cum decimis et ceteris quæ ibidem habetis ; ecclesiam de Cogneis cum decimis et ceteris pertinentiis suis ; ecclesiam de Waregebech cum decimis et aliis pertinentiis suis ; ecclesiam sancti Michaëlis de nemore cum decimis et omnibus pertinentiis suis ; ecclesiam de Haia a puteo cum decimis et suis pertinentiis ; ecclesiam de Gerevilla cum decimis et aliis ad ipsam spectantibus ; ecclesiam de Alno cum decimis et omnibus appenditiis ejus ; ecclesiam de Verleio cum decimis et ceteris pertinentiis ejus ; ecclesiam de Ansgovilla cum decimis et aliis pertinentiis suis ; ecclesiam de Bretevilla cum decimis et aliis pertinentiis suis ; ecclesiam de Surevilla, et ecclesiam de Glattegneio, et ecclesiam de Baudrevilla, et ecclesiam de Osmunvilla, ecclesiam de Orvilla, et ecclesiam de Merbec, et ecclesiam de Porbail ; ecclesiam sancti Georgii de Rivaria, et ecclesiam de Torgisvilla ; ecclesiam de Maisnillo ; ecclesiam de Aumevilla ; hermitagium de sancto Jovino ; ecclesiam de Sotowast, ecclesiam de Wisel, ecclesiam de Ansnevilla, ecclesiam de Revilla, ecclesiam de Gerovilla cum decimis et omnibus ad ipsas pertinentibus ; ecclesiam de Agenceio, ecclesiam de Coesneriis, et quicquid habetis in ecclesia de Valseio, et in ecclesia de Martingneio cum decimis et omnibus ad ipsas pertinentibus. Præterea ecclesiam de Suavetona, ecclesiam de Bisvijetona, ecclesiam de Karletum, ecclesiam de Berlinges, ecclesiam de Cambringham, ecclesiam de Brotebi, ecclesiam de Subroc, cum decimis et omnibus ad ipsas pertinentibus ; ecclesiam sancti Symphoriani de Haia cum decimis et pertinentiis suis ; obedientiam de Aureavalle cum pertinentiis suis ; decimam quam habetis apud Longamfamem et apud Vivofossam ; decimam de nemore de Plesseio et de parco in venditione, in pasnagiis et venatione, in pecudibus et avibus, in molendinis et piscariis et aliis minutis decimis, et in omnibus lucris quæ ibi fiunt, et decimam de redditibus omnibus illius manerii ; decimas quas similiter habetis in bosco de Fulleia ; totam decimam de Crienciis, decimam tangué et molendini, decimam molendini de Fulleia, decimam redditus frumenti domini ejusdem villæ de Crienciis, et decimam salis et nundinarum, arietum, porcorum et anserum, et decimam de omnibus exitibus illius manerii ; decimam molendinorum de Monte catonis et piscariarum et de omnibus exitibus illius manerii ; et decimam quam habetis apud Awarvillam, et apud Osovillam ; decimam molendinorum de Monteacuto et de Bertavilla et Eudonisvilla ; decimam telonei de Haia, decimam de parco, decimam molendinorum desuper aquam de Bo, de Hardi, de Ceminio, de Baril, de Pelemusca, de Surtran, et decimam molendini de Vado ; decimam denariorum quos habetis apud Brotebium et Fellingehan, et Risun et Suavetona, et Lutona, et Scortona, et dimidiam decimam cujusdam molendini apud sanctum Salvatorem cum aliis minutis decimis ; decimam frumenti et avenæ quam habetis in Brettevilla, et decimam quam habetis in Pirou, in garbis et molendinis, et in anguillis et in omnibus quæ contingit decimari ; et decimam nundinarum de Albigneio et de foro ejusdem villæ, et decimam quam habetis apud Millerias ; decimam molendinorum de Anshetervilla, et duas partes decimarum de feodo vestro de Torvilla, et viginti quartaria hordei quæ habetis de ecclesia de Groevilla ; decimam molendini de Rocca, decimam quam habetis apud sanctum Sebastianum. Sane novalium vestrorum quæ propriis manibus vel sumpibus colitis, sive de nutrimentis animalium vestrorum, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere præsumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos e seculo fugientes, liberos et absolutos ad conversionem recipere, et eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper ne ulli fratrum vestrorum post factam in eodem loco professionem, fas sit absque abbatis sui licentia de eodem loco nisi arctioris religionis optentu discedere ; discedentem vero sine communium litterarum cautione, nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clausis januis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis suppressa voce divina officia celebrare. In parochialibus quoque ecclesiis quas habetis, liceat vobis clericos vel sacerdotes eligere, et diœcesano episcopo præsentare, quibus si idonei fuerint, episcopus curam animarum committat, ut ei de spiritualibus, vobis vero de temporalibus debeant respondere. Interdicimus etiam ne quis in vos vel ecclesias vestras novas et indebitas exactiones præsumat imponere, aut excommunicationis vel interdicti sententiam, sine manifesta et rationali causa proferre. Sepulturam præterea ipsius monasterii liberam esse decernimus, ut eorum devotioni et extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint nisi forte excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat, salva tamen justitia illarum ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur. Libertates etiam et immunitates ac rationabiles consuetudines in ecclesia vestra hactenus observatas, ratas habemus et eas futuris temporibus illibatas permanere sancimus. Obeunte vero te nunc ejusdem loci abbate vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi cujuslibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem et beati Benedicti regulam præviderint eligendum. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatum monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salva sedis apostolicæ auctoritate, et diœcesani episcopi canonica justitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire temptaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac

sanguine Dei et Domini redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat ; cunctis autem eidem loco sua jura servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus fructum et hic bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant, amen. Ego Urbanus catholicæ ecclesiæ episcopus. † Ego Henricus . . . episcopus. † Ego Paulus Prænestinus episcopus. † Ego Petrus sanctæ Susannæ presbyter cardinalis. † Ego . . . presbyter cardinalis sanctæ Mariæ trans Tiberim, cancellarius. † Ego Pandulfus presbyter cardinalis sanctorum duodecim apostolorum. † Ego . . . presbyter cardinalis sanctorum Joannis et Pauli. † Ego Adelardus sancti Marcelli presbyter cardinalis. † Ego . . . cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin. † Ego . . . sanctorum Cosmæ et Damiani diaconus cardinalis. † Ego . . . sancti Angeli diaconus cardinalis. † Ego Gaufredus S. Mariæ in via lata diaconus cardinalis. † Ego . . . sanctæ Mariæ in porticu diaconus cardinalis. † Ego Petrus sancti Nicolai in . . . diaconus cardinalis. † Ego . . . sancti Georgii . . . diaconus cardinalis per manum Alberti . . . cardinalis et cancellarii pridie calendas Decembris, indictione quinta, Incarnationis Dominicæ anno M. C. LXXXVI, pontificatus . . . Urcani papæ III, anno secundo.